

Ernstige baldadigheid

Wie in de goede oude tijd rondkijkt, komt daar verhalen en gebeurtenissen tegen die verrassend modern aandoen. Neem nu het bericht uit het Utrechtsch Provinciaal en Stedelijk Dagblad van 12 juli 1909. Verontwaardigd zullen de lezers zich hebben afgevraagd wat er van de jeugd terecht moest komen.

'In den laatsten tijd werd herhaaldelijk ingebroken in de loodsen op de sportterreinen van den heer Moerkoert, nabij de Frederik Hendrikstraat, zonder dat het gelukken mocht de daders in handen te krijgen. Beroepsdieven waren het niet, want telkenmale werden alleen voetballen vermist, terwijl andere voorwerpen van méér waarde kalm op hun plaats werden gelaten. In de afgelopen week werden evenwel ook vischnetten en fuiken weggenomen, en roeibootjes van bewoners aan de Frederik Hendrikstraat moedwillig stuk geslagen. Het is thans gebleken, dat dit alles het werk is van opgeschoten kwajongens, leden van een korfbalclub, die in deze buurt hun sport beoefenen. Gisteravond werden de belhems op heeterdaad betrappt door een inspecteur van politie; toen deze ambtenaar hen aanhield, terwijl ze bezig waren met een hun niet toebehorende zandschuit in de fortgracht te varen, was een der vlegels zoo brutaal om z'n kameraden aan te sporen den inspecteur 'met steenen naar z'n sm...' te gooien.

De jongelui zullen van dit avondje heel weinig plezier beleven, want alle elf of twaalf werden door den inspecteur genoodzaakt hunne namen op te geven; tegen de geheele bende zal proces-ver-

baal worden opgemaakt. Toen ze even te voren door een dame, bewoonster van de Frederik Hendrikstraat, verzocht waren geworden hunne vernielzucht te staken, hebben ze deze op méér dan schandelijke wijze uitgejouwd. Het is te hopen dat een flinke straf, dezen korfballers op te leggen, een einde zal maken aan de baldadigheden, die in deze buurt schier avond aan avond worden gepleegd.'

Dat journalisten ook een eeuw geleden weleens overdreven om de aandacht te trekken, bleek de volgende dag. Toen berichtte de krant dat van meerdere kanten was meegedeeld 'dat de joligheid

der jongelieden wel eens overlast geeft, maar niet de harde beoordeeling van gisteren verdient'. De inbraken konden hun niet toegerekend worden. Zij hadden alleen maar gespeeld op een 'onbeheerde praam, tot groot genoegen van glimlachend toekijkende bureu'. De inspecteur was een 'volontair geweest, die drie keer had gedreigd: "Lig stil of ik schiet". Daarbij had hij aanstalten gemaakt zijn pistool te trekken. Een van de jongens had hem daarop toegevoegd: "Daarvoor zou je wel eens lelijk op je gezicht kunnen krijgen".

De zaak was gewichtig genoeg om de daarop volgende dag - 14

juli 1909 - in een hoofdartikel nogeens uit de doeken te worden gedaan. Onder de kop 'Baldadigheid of erger?' behandelde de redacteur de schuldvraag. De jongens waren geen losgeslagen barbaren, dat was nu wel duidelijk geworden uit de talrijke reacties die op het bericht waren binnengekomen. Zij hadden wel ernstige baldadigheid, ruwheid, brutaliteit, zelfs 'een begin van verzet tegen een politie-ambtenaar' getoond. 'Eenerzijds is in het spel het prestige der politie. Anderzijds is er al te veel aanleiding om aan te nemen, dat er aan den buitenkant der stad om en bij de Prins Hendrikstraat een nieuwe

bijdrage tot de kennis van de ergerlijke tuchteloosheid der jeugd is geleverd.'

De situatie is gemakkelijk te herkennen. Wat kwajongens die na een partijtje korfbal op een warme zomeravond katekwaad uit haalden op een lege schuut; omwonenden die in hun achtertuin glimlachend toekeken; een buurvrouw die waarschuwde dat het uit de hand kon lopen en van de baldadige knapen een onbeleefd antwoord kreeg. Vervolgens de pontificale verschijning van een overijverige jonge politieman. Die dacht wellicht dat hij in één klap een aantal diefstallen kon oplossen. Vol dienstijver dreigde hij zelfs zijn wapen te gebruiken.

De krant vond het bericht belangrijk genoeg om er flinke aandacht aan te besteden. Er werd allang geklaagd over de toenemende onveiligheid in de afgelegen buitenwijken. Daar moest met strenge straffen paal en perk aan worden gesteld. Op de achtergrond speelde een veel ernstiger probleem: het gezag van de politie kalfde af. Ook toen de zaak tot zijn werkelijke proporties was teruggebracht, bleef de krant aandringen op krachtige maatregelen. Als er niets gebeurde, zou de ergerlijke tuchteloosheid van de jeugd nog grote problemen kunnen opleveren, voorspelde de redacteur.

"De Zilveren Schaats"- het water achter de Fred. Hendrikstraat in de winter van 1905.

Ooproep

Bibliografie van de provincie Utrecht

Wie verzint een naam?

Een werkgroep, waarin ook de Vereniging Oud-Utrecht is vertegenwoordigd, werkt gestaag aan het opzetten van een algemene (dus niet alleen historische!) bibliografie van de provincie Utrecht. De titels van boeken en tijdschriften worden door een net van correspondenten in de provincie verzameld. De titels van 1992 zijn inmiddels binnen, aan die van 1993 wordt gewerkt. Binnenkort zal dit titelbestand bij wijze van experiment in enkele bibliotheken on line raadpleegbaar zijn. Het systeem kan ook jaaroverzichten in de vorm van een lopende bibliografie produceren. Het is de bedoeling - en voor een deel is dit al gerealiseerd - ook met terugwerkende kracht oudere titels in te voeren. Het ideaal is uiteraard een grote databank met de titels van alle boeken en tijdschriftartikelen ooit over welk onderwerp dan ook betreffende de provincie Utrecht verschenen.

Deze bibliografie kan straks on line worden opgeroepen onder de bestandsnaam 'UTRBIB', maar erg aansprekend is deze naam niet. De werkgroep zou graag suggesties ontvangen voor een betere. Het aantal letters voor een bestandsnaam mag maximaal 12 bedragen. Voor de gouden tip is een aardige attentie beschikbaar!.

Inzendingen aan:

A. Pietersma
p/a Gemeentelijke Archiefdienst Utrecht
Alexander Numankade 199
3572 KW Utrecht